

La banda de les Sten

Jann Marc ROUILLAN «Sebas»

El gener del 1971 vam organitzar la primera reunió del MIL en un petit pis dels afores de Tolosa de Llenguadoc. Allà hi havia l'Oriol, "La Carpa", "Bermejo" i alguns altres dels quals només recordo els somriures.

Vinguts de l'Interior -així anomenàvem llavors al país sota la bota franquista-, els companys reivindicaven la seva set de descoberta revolucionària. Nosaltres, els tolosans, érem els fills de la segona Espanya, la de les barricades de juliol del 36 i dels maquis, la dels "terroristes roigs", i amb l'entusiasme de l'adolescència esperàvem l'hora d'"echarse al monte". Ens preparàvem.

Dels dos costats dels Pirineus, el compromís del 68 ens va conduir a la resolució de la lluita armada. Ho proclamàvem amb una indescriptible esperança clavillada al cos. Teníem 20 anys els més grans. I per les paraules... i els actes, ens reivindicàvem del terrorisme revolucionari.

Actuant i teoritzant a partir de la nostra pràctica, difonent els texts del comunisme d'esquerra i de l'anarquisme combatent, teníem la voluntat de contradir els nostres avantpassats com Bertolt Brecht, convençut que "als 20 anys, no es pot res més per una idea que morir per ella".*

Però les paraules no són res quan són orfes i cegues. I l'acte pren tot el seu sentit quan es reivindicava. Fins i tot si és de manera maldestra. Fins i tot quan en aquell temps donàvem un nom al grup que la policia feixista recercava, una sigla que callava a les informacions d'Estat o que dissimulava evocant la "banda dels Sten". En la part baixa dels texts del MIL sovint afegíem una llista d'accions, fins les més insignificants, el robatori d'alguns centenars de carnets d'identitat o l'expropiació d'una màquina d'impremta. Com sempre, alguns parlaxins i pixatinters ho consideraven una fanfarronada. Però de cara a la inseqüència habitual de la qual feien prova, nosaltres mostràvem que assumíem i que assumiríem les nostres accions fins als mínims detalls. I és veritat que mai hem pres els camins fàcils de les escapatòries. La unitat de les paraules i dels actes era, abans de tot i malgrat la clandestinitat, fer llegible el que no ho era per principi. No hi ha sabotatge revolucionari sense la subversió de la presa de paraula. Sobretot quan enfrontàvem un règim dedicat a la imposició del silenci i de la culpabilitat de les masses.

Els que voldrien explicar que en el MIL el més important va ser la difusió dels texts o al contrari les accions de lluita armada traeixen el propi esperit de la nostra pràctica.

Tot i que la nostra coherència ens va costar enormes dificultats de funcionament i de compartimentació, en cap moment no ens va venir la idea de dissociar allò que no ho estava.

"No hi ha teoria revolucionària separada de l'establiment de relacions pràctiques per a l'acció, i aquesta acció ja no pot ser principalment l'afirmació i la difusió de la teoria revolucionària". Per comprendre la importància que donàvem a aquest postulat, cal saber que es va imprimir sobre la coberta de l'últim tríptic distribuït a Barcelona. I en filigrana, tres dibuixos ensenyaven la mutació d'un puny en granada. Tots tres colpits de l'estrella de cinc puntes de la sigla MIL. La crítica radical a les concessions pacifistes i legalistes de les velles esquerres i de les seves reformades creences ens portà a la contestació armada. L'ús de les armes i el qüestionament del monopoli de la violència estatal ens van permetre superar els tabús i les il·lusions de l'oposició establerta. Repreníem la torxa rebel d'una història oculta. Una història herètica silenciada que perdura des de fa dècades contra les ortodòxies reformistes.

En aquell dia de gener del 71, les armes que anàvem a empunyar parlaven dels maquis i de les seves accions. Algunes foren desembalades de vells dipòsits del guerriller anarquista Quico Sabaté. Altres havien estat llençades en paracaigudes a resistents comunistes de la *Montagne Noire*** en el 44. Algunes havien estat agafades després de combats sobre els cossos de soldats alemanys; portaven encara les insígnies del règim nazi.

Així, les nostres armes cantussejaven velles cançons d'alliberament. Ja s'impacientaven...

35 anys s'han escolat. Tanmateix, no passa una setmana sense que hi recorri i recorri aquest passat. El mes passat vaig rebre una carta d'una alumna d'Institut de 15 anys, resident al barri de Gràcia. M'interrogava per un treball sobre el MIL, encarregat pel seu professor... A Tolosa de Llenguadoc, en un cinema que freqüentàvem en aquell temps, els organitzadors del festival de cinema espanyol han presentat *Salvador*, descrivint la vida de la presó i l'execució del nostre camarada... Un editor de Madrid ha sentit parlar del meu manuscrit sobre l'últim dia de setembre del 73 a Barcelona i s'hi ha interessat... Un vespre ja tard, al canal Arte, vaig vetllat per seguir un documental traçant la història del comitè MIL de Düsseldorf... Per correu, una jove em demanava que li confirmés allò que li havia contat el seu oncle paleta a Barcelona, "un dia, mentre treballava sobre una bastida a prop de l'avinguda Carlos III, va assistir a una acció del MIL". En dubtava. Li he autenticat aquest record familiar. I així els records han anat apareixent en el transcurs dels anys... S'han publicat llibres... S'han difós nombrosos articles i fullets i s'han projectat pel·lícules i documentals.

M'he interrogat sempre sobre l'atractiu exercit pel MIL. Res de semblant per als GARI. Van tenir més militants i, en un sol any d'activitat, el nombre de les seves accions de guerrilla van ser deu vegades més importants. Igualment, res de semblant per als FRAP, com per a les altres organitzacions revolucionàries de la fi de la dictadura. Res de semblant pels altres maquis, que també van sofrir una terrible repressió. Llavors, per què ?

No trobareu la resposta en aquest llibre. Se m'escapa encara ara i sempre...

El treball de Sergi Rosés va ser publicat a Barcelona el 2002. Des de llavors, tinc el costum d'afirmar que és de lluny el millor llibre. I ho penso veraderament. Massa jove, Rosés no va ser membre del MIL, ni simpatitzant. Ha recorregut la nostra història política desenredant amb paciència les falsedats de les veritats. No era una tasca fàcil. Ja que des de la Transició, les contraveritats han estat imposades fins a modelar una sola veritat, la veritat de la reescriptura burgesa. Simptomàtic d'una època, els camarades que van contar més historietes eren justament els que, per la seva tasca i el seu allunyament del nucli organitzatiu, en coneixien menys. Quan no foren simples amics, amants ocasionals o bé els membres de les famílies, les germanes d'un i els cosins de l'altre, mort al combat. Es van acumular així més rumors que veritats verdaderes. Què de més normal per aportar el caràcter llegendari a aquesta epopeia! I els secrets dels que sabien... on s'amaguen? No foren exigits per la repressió? "No diguis mai on dormiràs aquesta nit i on seràs l'endemà... no donis indicacions sobre els contactes que trobes... no parlis als que no han de saber...". Així m'han ensenyat els vells guerrillers. Les seves advertències començaven com en els contes per una frase ritual : "Quan siguis a Barcelona...". *Cal igualment reconèixer que en "el foc de l'acció", els antics del MIL han donat falses informacions als policies, als jutges i als periodistes... Després, no hem volgut o no hem pres el temps de rectificar-los.

I què es pot dir sobre les declaracions dels companys dictades sota la tortura o pronunciades en els Consells de Guerra ? Històricament, han estat preses com a veritats! Quan se sap que en Salvador, incapaç de pronunciar una paraula degut a la seva ferida a la mandíbula, hauria dictat als policies 600 pàgines de processos verbals! Sobre aquestes trames falsificades, s'han escrit diversos llibres, i almenys un o dos estan traduïts al francès. Felicitent, el treball de Sergi Rosés reprèn els fils originals i el contexte. Es un mèrit afegit. La seva aportació més important és la d'alliberar la història del MIL de la reescriptura vulgar i al mateix temps reenquadrar-la des d'un punt de vista polític.

Tanmateix, i malgrat tot el que se'n pugui pensar, aquest llibre no conté la sencera història del MIL. Davant les trivials historietes de "brases residuals" dels falsificadors i dels "antics combatents", els famosos antifranquistes amb es quals mai no ens vam crear quan combatíem el règim, el MIL ha pres un maligne plaer a dissimular-se amb els altres i a escapar-se de nosaltres mateixos, els seus militants. Quantes pistes no han estat explorades? Substisteixen zones d'ombra. Fins i tot per a mi, present des de la primera tarda de gener del 1971 fins als vespres fatídics dels últims trotejos de setembre del 73. És sovint per casualitat i a conseqüència d'una discussió que em recordo de certes aventures oblidades, de reunions internacionals, de visites de companys d'altres països o d'altres lluites, alguns vinguts de lluny. En tan poc temps, passaren moltes coses. Per parafrasejar Marx a propòsit de la dilatació del temps, subratllaria que en període reaccionari, 20 anys tenen el valor d'una sola jornada i en l'impuls revolucionari, 24 hores pesen tant com 20 anys...

He tornat a veure "Sancho", torno a veure regularment «Queso» i Eva, Aurora i Txus. Altres

camarades m'han escrit... com «Montes» i Joan, el germà de Beth... i també "Zapata", dels estudiants llibertaris. Poc o molt, els antics del MIL estem en contacte. I quan ens trobem en un locutori de presó, durant hores, ens barallem fraternalment per posar un nom o un nom de guerra a tal o tal company servint-nos de "enllaç" prop de la muntanya, a aquell que montava les minuterres per a les nostres bombes, a aquella que va venir de Barcelona una o dues vegades, o a aquell que conduïa el cotxe de replegament en l'operació de Sarrià... Sovint aquests militants han desaparegut sense intentar mai mostrar-se a l'escena. Fins i tot quan va ser la moda dels antics combatents. I d'aquesta manera contactes, militants i grups obrers no han deixat cap rastre de la seva activitat amb nosaltres...

D'aquesta època, em recordo gairebé paraula a paraula de la introducció del llibre *"Revolució en la revolució?"*: *"No som mai del tot contemporanis del nostre present. La història es presenta emmascarada: entra en escena amb la màscara de l'escena precedent, i no reconeixem res més del guió. A cada aixecament de teló, cal reprendre els fils. La culpa de ben segur no es deu a la història, sinó a la nostra mirada carregada de memòria i d'imatges apreses. Veiem el passat en sobreimpressió en el present, fins i tot quan aquest present és una revolució..."* (Régis Debray)

Quines imatges s'imposaven en sobreimpressió al present de la nostra Barcelona del 1971? La insurrecció de juliol del 36, o els combats de maig del 37, ben evidentment, o encara la lluita dels maquis comunistes i anarquistes dels anys 40 i 50... les revolucions "guerrilleres" cubana i sudamericanes segurament també. Com ho ensenya amb justesa el llibre de Rosés, la majoria dels militants del MIL eren sense discussió de cultura marxista. I es reivindicaven comunistes com Salvador Puig Antich, Oriol Solé Sugranyes, Santi Soler o "el Secretari". Aquests companys es lliuraven a la tasca *"de posar al dia aquesta teoria comunista fossilitzada per les diverses sectes i ortodòxies (stalinisme, trotskismes, consellismes...)"*. *"En tant que anarquistes, érem minoritaris i essencialment vinguts de Tolosa. Però no pertanyíem a cap organització ni al sindicat. Des de maig del 68 i en el transcurs dels mesos que van seguir, els companys de la ciutat ens designaven gratificant-nos amb l'etiqueta d'"anarco-guevaristes"!"*

Com una gran part dels militants compromesos amb la pràctica d'aquells anys insurreccionals, no érem sectaris. Rebutjàvem la unitat de la línia política, el centralisme democràtic, la "línia de massa"... i les lletanies de les oracions grupusculars. Ni tan sols en broma, no decretàvem qui era o no comunista de veritat. No proclamàvem rumors. És clar, traginàvem amb maneres de pensar nascudes en l'agitació de les assemblees generals. Per tant, no estàvem exempts de caricatura ideològica. Les nostres influències s'han revelat múltiples i diverses com les nostres lectures. Ja que llegíem Gorter, Makhno, el Che i Rosa Luxemburg. Als amagatalls clandestins, més sovint, trobàvem els **Grundisse de Marx o el text d'Anton Pannekoek **Els Consells obrers**. Però també el llibre de Régis Debray ja citat o **30 preguntes als Tupamaros** i ben evidentment **Acción libertadora**, del guerriller brasiler mort al combat Carlos Marighela.*

Els companys com Santi Soler, *"Montes"* i *"el Secretari"* tenien els ulls girats cap a la vella revolució europea del 1918-1923, a Alemanya, a Hongria, a la Itàlia del Nord... I en particular l'experiència del KAPD. Al llarg de la seva existència, aquest partit comunista havia mantingut una relació directa amb les lluites insurreccionals armades. I així Max Hölz era per a nosaltres un personatge mític tant com els guerrillers Sabaté i Caracremada. Penso que és a partir d'aquesta sobreimpressió que els antics de l'Equip Teòric van mantenir les relacions i es van implicar en l'organització armada. Militants de l'esquerra comunista, no estaven enlluernats per la destresa voluble dels "teòrics" que mai no havien tingut pràctica revolucionària i que, la majoria del temps, per moda de la "révolutionnité ultra", han escrit per ser publicats, al marge de la menor relació amb la lluita quotidiana dels proletaris. Els camarades de Barcelona tenien la seva història política des del 68. A Tolosa de Llenguadoc, teníem la nostra. Eren ben diferents. De vegades, es podria creure que en el MIL s'intercanviaven i es parasitaven. I finalment, potser era veritat. Però aquesta contradicció constituïa un dels motors de la nostra acció, una acció ben real que va marcar els últims anys del franquisme a la capital catalana.

Pertanyíem tots a la generació que havia trencat amb l'esquerra tradicional i els límits de la seva pràctica (parlamentarisme i sindicalisme). A Barcelona ja criticàvem anticipadament les peripècies de la transició i els pactes amb el neofranquisme constitucional. Com si pressentíssim, en aquesta oposició certament il·legal però massa sensata, la darrera traïció de l'impuls revolucionari de 36 i de la República popular. Alguns camarades tenen un maligne plaer en repetir que estàvem «aïllats» o pitjor encara que érem «imprudents». Aquestes acusacions representen la darrera justificació a les seves «paciències llegendàries» i als seus vagareigs d'aquells temps feixistes. La seva primera creença reposava sobre el famós "no fer res" ja que no hi hauria hagut res a fer de verdaderament revolucionari, a part d'esperar la mort del dictador i la democratització

del país (resumida simplement a l'ajustament a les normes europees de la dictadura burgesa). La segona els hauria dictat lligar-se «a les masses», al front comú amb les forces polítiques i sindicals tradicionals.

Sens dubte, per dissimular-hi millor la seva irresponsabilitat i la seva inconsistència practica. A aquest front, les masses no jugaven el paper d'actor de la transformació social, sinó que estaven reduïdes al rang d'espectadores del mode burgès de fer política. Amb data fixa, sotmetien a plebiscit alguns líders i futurs governadors. En ambdós casos, aquests militants «contractats» distribuïen fulls volants i tríptics pesats de retòrica revolucionària. Assistien a reunions més o menys tolerades. Es manifestaven entre el passar de dos vehicles de policia. Feien exactament el que fan avui, ells o els seus hereus, fins al mínim detall. La repressió és menor, és veritat. Actualment, el règim burgès els deixa encara més la brida sobre el coll, que no té res a témer d'ells, absolutament res. Ells no en dubten, no. I de manera simultània aquesta agitació impune és una publicitat per a les seves llibertats emmarcades.

Estàvem aïllats, ja que separar-nos d'aquests opositors de pell de conill va ser la nostra tria. Una tria nascuda en el combat. En canvi, estàvem vinculats als grups obrers radicals, als comitès de base, a les coordinacions de vaga com en el moment del conflicte de la Harry Walker i de Corberó . Imprimíem els seus butlletins, com «Caballo Loco», del grup obrer de la Bultaco, i subministràvem les màquines d'imprimir per garantir-los una veritable autonomia. Per a l'esquerra tradicional, aquesta acció obrera no existeix mai si no la controla. Si no l'instrumentalitza per als seus propis interessos a curt termini. Així les representacions polítiques reformistes participen en la negació del moviment proletari real. Per a aquesta esquerra, no teníem contacte amb res, ja que no actuàvem més que amb allò res i per a la seva emancipació social i política (per al seu esdevenir de negociació de la negociació!). Malgrat la clandestinitat, trobàvem nombrosos camarades d'horitzons diferents, obrers i estudiants. Sens dubte, massa per a la seguretat d'un grup de combat. I així que marxàvem a l'estranger (a l'Exterior), organitzàvem i participàvem en reunions de solidaritat amb les lluites del moviment obrer català, a Lió, Milà, París, Francfort, Brussel·les... No ens consideràvem en absolut com una avantguarda, en el sentit d'una petita secta autoproclamada revolucionària. Però érem una part de l'avantguarda de la discussió i del moviment revolucionari d'aquesta generació. En els mesos i els anys que van seguir, milers de joves anirien a prendre les armes com nosaltres ho fèiem. El que vol dir igualment que no érem més que una gota d'aigua en el formidable impuls d'aquests anys d'agitació. Però n'érem inseparables. Vibràvem d'una mateixa esperança d'emancipació.

Després de les barricades de 68-69, havíem estat de la «notícia esquerra», com la definien els camarades italians del Manifesto. Després, al fil dels mesos, ens havíem adonat dels límits que demostrava cada dia. Havia sabut il·luminar els objectius revolucionaris, però s'havia revelat incapaç d'atènyer-los, tant a nivell de tàctica com d'organització. Amb la insurrecció d'aquests anys, pensàvem haver viscut el nostre 1905 i ens preparàvem per a un fabulós 1917. Pel seu costat, els esquerranistes s'havien posat al cap construir el nou partit bolxevic. El que tindria superat suposadament el defecte de les revoltes espontànies de les masses (40 anys després, hi treballen encara!). Nosaltres pensàvem que era l'hora d'«armar el proletariat de la voluntat d'armar-se» i de trencar així amb les barreres que els aixecaments no havien sabut trencar. Finalment, i malgrat les condicions particulars del franquisme, seguíem un recorregut idèntic al de milers d'altres joves a Europa... havien escollit igualment la via de la guerrilla! Les primeres bombes de la RAF o de l'Angry Brigade explotaven a Berlin-Oest i a Londres. Les Brigades Roges es preparaven per passar a l'acció a Milà i Torí. No érem gaire diferents. Ho comprovàvem quan llegíem els seus texts i en el moment de les primeres trobades. Un vespre, un contacte al bar Pare Léon, «Petit Llop», ens va portar el llibre sobre la RAF editat per Champ Libre . En vam discutir llargament. I de tornada a Barcelona, vam decidir publicar-ne el prefaci. Pensàvem que hàviem de ser crítics i ser més a l'esquerra que els camarades alemanys, sense veure que no era més que amb les soles paraules (i encara més falsament perquè no eren les nostres).

Deu anys més tard, al començament dels anys 80, quan he compartit la lluita dels camarades alemanys, els mateixos pisos i la clandestinitat a diari, m'he fet la reflexió : «Mai no havia lluitat amb altres organitzacions tan properes al que érem en els temps del MIL». Millor, del que volíem ser i del que ens comprometíem a realitzar amb les armes i les paraules. Sé bé que aquesta crida farà saltar els que estableixen límits allà on no n'hi ha i sobretot allà on mai els militants de l'exMIL no n'han posat en els actes. I els guardians del temple (però mai no hem estat una capella!) grinyolaran les dents. Me n'en foto...

A força de ruptura, quan va caldre passar a la pràctica, els nostres equipatges no eren gaire pesats. Una nit d'agost del 63, sobre un camí de Castellnou de Bages, Caracremada, l'últim

guerriller que havia lluitat en els grups armats dels anys 30, a la columna Tierra y Libertad durant la revolució i amb els maquis francesos i catalans, ha estat assassinat per la Guàrdia Civil. Menys de deu anys ens separaven d'aquest últim combat, i tanmateix un enorme fossar s'havia cavat. La contra-revolució s'acarnissa a abatre la memòria i a destruir l'experiència acumulada. Sap el perill que representen. Amb la voluntat d'enfrontar-lo, érem en l'obligació de reaprendre tot des del començament... Falsificar els papers d'identitat... estudiar els diferents mètodes per amagar els vehicles... llogar amagatalls... aprendre a desplaçar-nos... conèixer els senders del Pirineu... havíem de conquerir el saber de la vida clandestina. I experimentar-ho concretament. La lluita armada no és una pràctica improvisada. Res no cau del cel. El que es guanya en els llibres i per la transmissió dels vells ja és molt, però molt poca cosa respecte al que la lluita ens reserva. Els camarades que pensen que la insurrecció armada i la resistència s'aixecaran d'un cop (el dia assenyalat) per simple generació espontània, s'equivoquen pesadament. La insurrecció del 17 va triomfar perquè el proletariat rus estava format d'un ensenyament de lluita clandestina i violenta, com el proletariat català abans de l'aixecament de juliol de 36. No hi ha altre aprenentatge que la pràctica permanent de la subversió. Qui pot deixar-la en causa després de tant de temps de monopoli de la violència. De la seva revelació com a fonament de la dictadura burgesa.

Els que refusen la violència revolucionària minoritària neguen amb la mateixa inconseqüència la violència soferta cada dia pel proletariat. Parteixen d'un postulat erroni de l'enfrontament de les classes. El combat no ha de venir. Sota el capital, existeix sempre i a tota hora. Actualment, la violència de la burgesia manté sola l'alçària de la llamborda i terroritza tots i totes aquells que gosarien replantejar la seva hegemonia totalitària.

Una vegada guanyada, l'experiència es difon intensificant-se. Al fil dels mesos, hem après a fer fora la policia dels nostres caps. Aquell ensenyat per l'educació servil, la moral judéo-cristiana, el marc polític i el terror social. Gradualment, hem agafat el que era possible fer i armar-nos d'aquesta petita experiència... I desenganya't, no va ser senzill. Alguns pensen que, finalment, no hem fet gran cosa, algunes accions com a molt. Una desena de traduccions, de les publicacions... tenen potser sentit? Segurament, hauria estat necessari fer més. Actualment, amb la «democràcia tornada», cases d'edicions comercials han pres a càrrec la difusió dels textos revolucionaris (finalment, aquells rendibles i descarregats de pólvora). Les impremtes clandestines no són necessàries... ni els subreptícis lliuraments. És molt més fàcil. D'altra banda, ens esfondrem sota els fardells de paraules... Ahir la dictadura imposava el silenci, avui la seva filla liberal organitza el caos cacofònic...

Amb retrospectiva, admitem que la pràctica més gran del MIL es va desenvolupar després del seu desmantellament. A Barcelona primer de tot, amb les múltiples accions de campanya per a l'alliberament dels presoners polítics i després amb les lluites dels diferents grups autònoms abans i durant la transició. Però l'experimentació del MIL va prosseguir igualment a França i a d'altres llocs. Si, per exemple, Action Directe col·locava a l'exterior un grup de protecció en el moment de les seves operacions, és perquè un matí de febrer del 73 vam ser sorpresos i havíem estat voltats pels inspectors de la Brigada Criminal al banc Hispano Americano del Passeig Fabra i Puig... Com altres nombrosos ensenyaments procedents de la pràctica del MIL, hem transmès aquesta experiència als camarades estrangers que vam formar al llarg dels anys 70 i 80. Així, antics dels grups de combat, allò que vam aprendre als carrers de Barcelona ho vam difondre en la pràctica de l'esquerra revolucionària al grat de les lluites comunes. I d'aquesta manera, el MIL vivia en l'antagonisme revolucionari malgrat la seva desaparició organitzativa.

«L'únic combat que es perd és el que s'abandona»

Jann Marc ROUILLAN «Sebas»
Central de Lannemezan, octubre del 2006.